

Hazine-i Evrak

ARŞİV VE TARİH ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
JOURNAL OF ARCHIVAL AND HISTORICAL RESEARCHES

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı yayınıdır.
Her türlü yayın hakkı saklıdır.

*Published by Presidency of the Republic of Türkiye Directorate of State Archives.
All Rights Reserved.*

İstanbul 2022

Hazine-i Evrak

Cilt: 4, Sayı: 4, 2022

ISSN 2687-6515 / e-ISSN 2687-6019

Sahibi / Owner

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı adına
On Behalf of Presidency of the Republic of Türkiye Directorate of State Archives
Prof. Dr. Uğur ÜNAL

Yayın Yönetmenleri / Editorial Directors

Doç. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR
Cevat EKİCİ

Yazı İşleri Müdürü/ Editor in Chief

Ahmet ÖZKILINÇ

Editör / Editor

Mesut DEMİR

Editör Kurulu / Board of Editors

Mesut DEMİR
Mehmet Selim TEMEL
Kemal GURULKAN
Hasan ER
Yiğit Ali TEPE

Yayın Kurulu / Publishing Board

Prof. Dr. Uğur ÜNAL (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Prof. Dr. Güray KIRPIK (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Fuat ÖRENÇ (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatih RUKANCI (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammet Ahmet TOKDEMİR (Devlet Arşivleri Başkanlığı)

Bilim ve Danışma Kurulu / Science and Advisory Board

Prof. Dr. Mahmut AK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Dündar Ali KILIÇ (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Faisal AL-KANDERİ (Kuveyt Üniversitesi)
Prof. Dr. Hakan ANAMERİÇ (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Evangelia BALTA (Yunanistan)
Prof. Dr. Kemal BEYDİLLİ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Arif BİLGİN (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. İdris BOSTAN (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin ÇINAR (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Niyazi ÇİÇEK (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasemin DEMİRCAN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Feridun M. EMECEN (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Çağrı ERHAN (Altınbaş Üniversitesi)
Prof. Dr. Suraiya FAROQHİ (İbn Haldun Üniversitesi)
Prof. Dr. Pal FODOR (Macar Araştırmaları Merkezi / Macaristan)
Prof. Dr. Muhammed HARB (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet HAYTA (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet İPŞİRLİ (İstanbul Medipol Üniversitesi)
Prof. Dr. Taha Niyazi KARACA (Yozgat Bozok Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep KARACAKAYA (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman KÖSE (Polis Akademisi)
Prof. Dr. Yılmaz KURT (Ankara Üniversitesi / Emekli)
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. **Özgür KÜLCÜ** (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. **Muhittin MACİT** (Yazma Eserler Kurumu)
Prof. Dr. **Zekai METE** (Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. **Şahin MUSTAFAYEV** (Azerbaycan Milli İlimler Akademisi)
Prof. Dr. **İlber ORTAYLI** (MEF Üniversitesi)
Prof. Dr. **Mehmet ÖZ** (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. **Abdülkadir ÖZCAN** (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. **Neşe ÖZDEN** (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. **Fikret SARICAOĞLU** (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. **Yusuf SARINAY** (TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi)
Prof. Dr. **İlhan ŞAHİN** (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi)
Prof. Dr. **Hale ŞIVGIN** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **Fahrettin TIZLAK** (Akdeniz Üniversitesi)
Prof. Dr. **Erkan TURAL** (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. **Refik TURAN** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **İsmail TÜRKÖĞLU** (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. **Selma YEL** (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. **Gültekin YILDIZ** (Milli Savunma Üniversitesi)
Doç. Dr. **Togay Seçkin BİRBUDAK** (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. **Celil BOZKURT** (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. **Ersin KIRCA** (Kocaeli Üniversitesi)
Doç. Dr. **Hasan IŞIK** (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Doç. Dr. **Halil ÖZŞAVLI** (Şanlıurfa Milletvekili)
Doç. Dr. **Bahattin YALÇINKAYA** (Marmara Üniversitesi)
Dr. **Muhammed AKDOĞAN** (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Dr. **Nil BAYDAR** (Yazma Eserler Kurumu)
Dr. **Ersin DURMUŞ** (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
Dr. **Mehmet KORKMAZ** (Milli Savunma Üniversitesi)
Dr. **Fuad AL-ŞAMI** (Yemen Milli Arşivi)
Dr. **Yasin YILDIZ** (Milli Saraylar Başkanlığı)
Murat BARDAKÇI (Cumhurbaşkanlığı Kültür Politikaları Kurulu)
Alparslan BAŞAR (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Sebahattin BAYRAM (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Nurullah İŞLER (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Serkan MENTEŞ (Cumhurbaşkanlığı Bilgi ve Belge Yönetimi Başkanlığı)
Muhammet SAFİ (Cumhurbaşkanlığı Arşiv Daire Başkanı)
Ahmet ŞAHİN (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Mehmet TAŞTAN (Devlet Arşivleri Başkanlığı)
Engin YÜRÜR (Büyükkelçi-Dışişleri Bakanlığı Andlaşmalar Genel Müdürü)

Hakemler / Referees

Prof. Dr. **Ayhan CEYLAN** (İstanbul Ticaret Üniversitesi)
Prof. Dr. **Recep KARACAKAYA** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Prof. Dr. **Gülten SARIYILDIZ** (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. **Bekir GÖKPINAR** (Onyediy Eylül Bandırma Üniversitesi)
Doç. Dr. **Nevzat SAĞLAM** (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
Dr. **Bilal ALTAN** (Şırnak Üniversitesi)
Dr. **Aydın ÇAKMAK** (İstanbul Üniversitesi)
Dr. **Alaattin DOLU** (Kastamonu Üniversitesi)
Dr. **Serkan ERDAL** (Atatürk Üniversitesi)
Dr. **Mehmet KORKMAZ** (Milli Savunma Üniversitesi)
Dr. **Osman TAŞKIN** (7 Aralık Kilis Üniversitesi)
Dr. **Harun TUNCER** (İstanbul Üniversitesi)

Grafik Tasarım / Graphic Design Muhammed Nur ANBARLI / Vahdettin ATIK

Kapak: BOA, TŞH. 1406, Sultan Abdülmecid Tuğrası (1264)

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları yılda bir kez yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir. Dergide, yer alan makalelerin ilmî ve fikrî sorumluluğu yazarlarına aittir.

Hazine-i Evrak Journal of Archive and Historical Researches is a refereed journal published once a year. The scientific and intellectual responsibility of the articles in the journal belongs to the authors.

İletişim / Contact

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı
Osmanlı Arşivi Külliyesi
İmrahor Caddesi, Sadabad Mevkii, No: 33 Kâğıthane, İstanbul
Tel: 0 212 314 9423

dergi.hazineievrak@devletarsivleri.gov.tr
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hed>

Dizinler / Indexes

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi TÜBİTAK ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı'nda dizinlenmektedir.

İçindekiler / Table of Contents

vii

Sunuş / Foreword

ix

Editör'den / From the Editor

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

3

Mehmet Erdoğan

Cumhuriyet Dönemi'nde Osmanlı Hariciyesine Ait Hazine-i Evrak

The State Archives of the Ministry of Foreign Affairs of the Ottoman Empire in the Republic of Türkiye

27

Mustafa Öksüz

XVI. Asır Kudüs Sancağında Hakkârililere Ait Vakıflar

Charitable Foundations of Hakkarians in the Sanjak of Jerusalem in the Sixteenth Century

53

İlhan Gök

III. Murad'ın Devlet Adamlarından Kara Üveys Paşa'nın Hayatı ve Muhallefatı (1591)

The Life and Inheritance of Kara Üveys Pasha, One of the Statesmen of Murad III (1591)

83

Nagehan Elemana - Halil Elemana

İttihat ve Terakki Dönemi Bir Esnaf Cemiyeti: Nakkaş, Kalemkâr ve Sıvacı Esnafı Cemiyeti
Nizamnamesi

*An Association of Craftsmen in The Period of The Committee of Union and Progress: Wall-Painter, Muralist
and Plasterer Tradesmen Association Regulations*

113

Kasım Hızlı

Greenwich'te Bir Osmanlı Subayı: Ali Naci Kurtaran
An Ottoman Officer in Greenwich: Ali Naci Kurtaran

129

Mustafa Çakıcı

Osmanlı Devletinde Nikâh Muameleleri (1876-1922)
Marriage Proceedings in the Ottoman Empire (1876-1922)

ÇEVİRİ MAKALE / TRANSLATED ARTICLE

155

Hasan Öztürk

İnsandan Daha İnsan? Arşivde Yapay Zekâ
More Human than Human? Artificial Intelligence in the Archive

KİTÂBİYAT / BOOK REVIEWS

185

Yılmaz Kurt

Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü
Ottoman Geography Glossary of Place Names with Sources

189

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi Yayın İlkeleri
Hazine-i Evrak: Journal of Archive and Historical Researches Publication Guidelines

191

Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi Yazım Kuralları
Hazine-i Evrak: Journal of Archive and Historical Researches Writing Rules